

ATKRITUMI

ATKRITUMI UN VIDES AIZSARDZĪBA

Dabā atkritumi nerodas, taču cilvēku pasaulē tā ir liela problēma, sevišķi – kopš sākām ražot plastmasu, kas tagad nonāk gan mežos, gan upēs, gan jūrās un okeānos. Atkritumu savākšana un vešana uz izgāztuvēm nav labs risinājums. Daudz svarīgāk ir radīt pārmaiņas, lai atkritumi nerastos vispār – un tikai tad domāt par šķirošanu, pārstrādi un savākšanu. Samazināt atkritumu daudzumu nemaz nav tik sarežģīti – pietiek atteikties no lieka iepakojuma un nepirkt lietas, kuras nāksies drīz izmest. Tas ļauj ietaupīt arī dabas resursus un arī naudu.

ATKRITUMI UN SKOLA

Parasti mēs pat neapzināmies, kādus atkritumus radām un ko ar tiem darām. Atkritumu rašanos nosaka mūsu ieradumi rīkoties pierastajā veidā – tāpēc Ekoskolas uzdevums ir radīt tādu vidi, kurā rodas pieradums samazināt atkritumu rašanos, atkārtoti izmantot un pārstrādāt tos. Svarīgi arī domāt radošus risinājumus, lai novērstu atkritumu izmešanu tam nepiemērotās vietās.

EKOSKOLU ILGTERMIŅA MĒRĶI ATKRITUMU JOMĀ:

- Popularizēt patēriņa un dzīvesveida izvēles, kas samazina atkritumu rašanos līdz minimumam
- Pēc iespējas samazināt, atkārtoti izmantot un pārstrādāt skolas radītos atkritumus (tieši šādā secībā)
- Nostiprināt bērnu un skolēnu izpratni par sliktajām sekām, ko rada atkritumu atstāšana dabā
- Veikt pasākumus, lai Ekoskolas apkārtnē esošajās dabas un citās teritorijās novērstu piemēslošanu

Ekoskolu uzdevums ir gada laikā tuvoties šo mērķu sasniegšanai izvēlētajā tēmā. Jāturpina arī citās tēmās iesāktais.

PAR KO RUNĀT MĀCĪBĀS? DAŽI PIEMĒRI:

- 1 - dabaszinības, 2 - matemātika,
- 3 - svešvalodas, 4 - latviešu valoda,
- 5 - vēsture, 6 - sociālās zinības,
- 7 - informātika, 8 - māksla, 9 - mājturība

Vielu aprīte dabā, organisko atkritumu sadalīšanās (1)

Dažādu materiālu sadalīšanās ātrums dabā (1)

Eksperiments: ierakt zemē dažādus materiālus pēc mēneša vai vēlāk salīdzinot to sadalīšanās ātrumu. Ķīmijai: kādēļ polimēri parasti nesadalās?

Princips "samazināt-šķirot-savākt" (1 3 4 6 7 8)

Diskusijas par atkritumu tēmu. Piemēram – vai jāaizliedz ražot plastmasas maisiņus? (1 3 4 6)

Secinājumi no foto avotiem, kāda bija sadzīve pirms masveida plastmasas iepakojumu ražošanas (5)

Iepazīstinot ar sistēmu domāšanas principiem, paskaidrot, kādēļ svarīgāk atkritumus vispirms neradīt un tikai tad domāt par šķirošanu un savākšanu. Izmantot analogijas no mācību satura – kādēļ vienmēr labāk cīnīties ar cēloņiem nevis sekām. Uzdevums mākslā, informātikā – attēlot šo principu.

KO DARĪT PRAKTISKI? DAŽI PIEMĒRI:

Panāciet, ka skola rada pēc iespējas mazāk atkritumu – efektīvi izmanto papīru, nerada plastmasas glāziņu un vienreizējo trauku kalnus. Dzeriet krāna ūdeni!

Sadarbībā ar pašvaldību, nodrošiniet iespēju šķirot atkritumus. Piedāvājiet iespēju savākt makulatūru un baterijas vecākiem.

Ja skolas apkārtnē ir kāda ar atkritumiem piesārņota vieta, centieties ar pašvaldības palīdzību to sakopt, uzstādīt skolēnu veidotās zīmes, kas mudina neizmēģināt atkritumus.

Ja iespējams, ierīkojiet kompostēšanas vietu, kur mest vecās lapas un citus zaļos atkritumus. Ar kompostu var arī ierīkot dārziņus pie skolas.

IDEJA PASĀKUMAM

Rīkojiet audumu maisiņu pagatavošanas darbnīcu (var izmantot vecos T-krekļus). Mudiniet vecākus un skolēnus teikt "Plastmasai nē!" – lieki nepirkt plastmasas maisiņus, pudeles un vienreizējos traukus.

Vairāk informācijas, kā strādāt ar šo tēmu pieejams mājaslapā ej.uz/EkoAtkritumi

Katru gadu Ekoskolas izvēlas vienu no 10 tēmām kā Gada tēmu. Šai tēmai jāpievērš vairāk uzmanības mācību saturā, jārīko izglītojoši un praktiski pasākumi skolēniem un vecākiem par tās saikni ar vides aizsardzību.

Darbu ar Gada tēmu plāno Ekopadome, izmantojot 7 soļu principu. Ja vēlies iesaistīties, dodies pie skolas Ekopadomes!